

П.П. Пивоваров, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.П. Неклеса, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Є.О. Яранцева, канд. техн. наук, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ НА РИНКУ ПРАЦІ

Сьогодні заклади вищої освіти (ЗВО) України підготовлюють майбутніх фахівців в умовах централізованої планової економіки. Сучасні потреби роботодавців поступово переходять на вимоги стандартам вищої освіти країн ЄС.

Ринкові відносини сьогодення зазнають структурних змін, що відображаються через циклічні коливання в економіці. Трудові ресурси, внаслідок тривалого тренду вниз в економіці України, також зменшуються через відтік відсотку кваліфікованих спеціалістів за кордон. Забезпечення повної трудової зацікавленості населення дозволить це виправити через вдосконалювання системи регулювання та розробки механізму прогнозування професійних потреб ринку праці та реструктуризації системи освіти.

Ринок праці сьогодення диктує спеціалістам такі умови: володіння необхідним обсягом знань, вміння ефективно спілкуватися та орієнтуватися в інформаційному просторі, уміння швидко реагувати на зміни, постійно підвищувати професійний кваліфікаційний рівень.

Як у всіх галузях формування попиту на товар формується по принципу «запит – пропозиція». Виведення ЗВО на конкурентне місце з надання послуг освіти вимагають якісних прогнозів студентам щодо економічної і соціальної стабільності їх на ринку праці та у суспільстві.

У формуванні конкурентоспроможного фахівця на ринку праці перед ЗВО постають такі завдання:

- моніторинг потреб ринку праці в спеціалістах з певними кваліфікаціями;
- діагностику специфіки розвитку запиту спеціалістів з різними кваліфікаційними ознаками.

Крім того, процес формування кваліфікаційних та характеристик особистості студента в умовах освітнього процесу в ЗВО повинен бути керованим через взаємини з викладачами. Це сприятиме встановленню механізмів впливу на формування особистості студента з кваліфікаційними вміннями.

У Харківському державному університеті харчування та торгівлі формування майбутнього фахівця в умовах навчально-професійної діяльності крім освітнього процесу здійснюється також через спілкування студентів і викладачів в позааудиторний час, яке виражається в взаємній ввічливості та командній підготовці заходів, де приймають участь студенти та викладачі. В момент реалізації заходів визначаються лідерські здібності особистостей, професійні кваліфікаційні наміри студентів приймати рішення з метою формування концепцій проведення заходів.

Під час проведення заходів ХДУХТ студенти можуть ознайомити з професіями, зокрема інженера-технолога, інженера-дослідника всіх бажаючих, у тому числі абітурієнтів.

У Навчально-науковому інституті харчових технологій та бізнесу (НН ІХТБ) ХДУХТ викладачі знаходять відгук в потребі спілкування студентів. Ініціатива найчастіше переходить в роботу в наукових школах та гуртках, де проходить продуктивне спілкування, виховання та набуття навичок у студентів у вирішенні реальних задач галузі, що також підтверджує ініціативність викладачів підготовлювати кваліфікованих фахівців в площині харчової промисловості, ресторанного бізнесу, впровадженні та реалізації інноваційних технологій, участі в реальних перегонах життя. В рамках освітнього процесу програмою передбачено знайомство з закладами ресторанного господарства, але додатковим бонусом більш успішним студентам є можливість відвідувати та набувати досвіду з виробництва інноваційних харчових продуктів на діючих підприємствах виробництва харчових продуктів, які входять до кластеру НН ІХТБ ХДУХТ: ТОВ «Капсулар», ТОВ «ТАЙФУН-2000».

Самовираженість у професії в момент навчання надає студентам впевненість та вміння спілкуванню на професійній мові, що є великим досвідом у управлінській діяльності майбутнього фахівця.

Через механізм оптимізації міжособистісних взаємин у системі «студент–викладач» можна ефективно впливати на формування кваліфікаційної підготовки, вмінь майбутнього фахівця та особистісних характеристик лідера-управлінця з вищою освітою.

Оперативна діагностика потреб ринку дозволить ЗВО своєчасно коригувати та/або розробляти нові навчально-методичні матеріали, застосовувати спеціальні соціально-психологічні прийоми в освітньому процесі студентів з метою актуалізації змісту освіти відповідно до вимог ринку праці та викликів суспільства.